

Myshkurov O. N. Pro «hermenevtychnyi povorot» u suchasniy teorii ta metodolohii pereklada (chastyna I). [About the “hermeneutic turn” in the modern theory and methodology of translation] [in Ukrainian]. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/o-germenevticheskompovorote-v-sovremennoy-teorii-i-metodologii-perevoda-chast-1>

Nuryev L. Kh. Do pytannia pro perekladnist. [To the question of translatability] [in Ukrainian]. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/k-voprosu-o-perevodimosti>

Panchenko V. Vylhelm fon Humboldt. Vnutrishnia forma movy yak vidbytok samobutnosti etnichnoi kultury. [The internal form of language as an imprint of the identity of ethnic culture] [in Ukrainian]. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/vilgelm-fon-gumboldt-vnutrennya-ya-formazyka-kak-otrazhenie-samobytnosti-etnicheskoy-kultury>

Remark O. M. Try tovaryshi. [Maria Remarque’s novel “Three Comrades”] 2002. p. 423. URL: <https://books.google.com.ua> (data zvernennia: 02.10.2022). [in Ukrainian].

Tymko N. V. Do pytannia peredachi kulturnoi spetsyfiky tekstu u perekladi. [To the question of transferring the cultural specificity of the text in translation] Visnyk Derzhavnoho linhvistychnoho universytetu. Linhvistychni pytannia pereklada. 2010, № 1. p. 61–66. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 1.06.2022

УДК 81’25:82–5:32+37.091.279.7(045)

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ КАТЕГОРІЇ ОЦІНКИ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВ

Іванна Гелета

здобувачка вищої освіти за другим (магістерським) рівнем зі спеціальності
035 Філологія Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
Одеса, Україна
e-mail: ivannageletaa@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5911-502X>

Наталія Жмаєва

кандидат філологічних наук, доцент кафедри перекладу і теоретичної
та прикладної лінгвістики Державного закладу «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
Одеса, Україна
e-mail: zhmaeva@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3382-0155>

АНОТАЦІЯ

Стаття присвячена аналізу прийомів перекладу лінгвістичних засобів вираження категорії оцінки на матеріалі перекладів політичних промов з української мови англійською. У сфері лінгвістики категорія оцінки викликає низку розбіжностей. Оцінка як функціонально-семантична категорія поширюється на всі рівні мови і представлена сукупністю мовних одиниць з оцінним значенням, які виражають позитивне або негативне ставлення мовця до змісту повідомлення, спрямоване на реалізацію певного комунікативного завдання. Оцінка характеризується специфічною структурою. Виділяють обов’язкові компоненти оцінної побудови: оцінюючий суб’єкт та об’єкт.

Найбільш доречною із існуючих у лінгвістиці класифікацій оцінки для аналізу зазначеної категорії у політичному дискурсі уявляється класифікація, виокремлена О. М. Вольф, яка передбачає розподіл раціональної

ї емоційної, позитивної й негативної, абсолютної та відносної оцінки суб'єкта й об'єкта. Аналіз промов виявив, що раціональна та емоційна оцінки репрезентуються майже у рівній кількості, негативна оцінка вдвічі більша за позитивну, а у зіставленні абсолютної та відносної оцінки остання цілком відсутня. Спільним прийомом перекладу всіх типів вираження категорії оцінки виявився пошук перекладацького відповідника.

При перекладі засобів вираження категорії оцінки застосовано різноманітні трансформації перекладу на граматичному та лексичному рівнях. Лексичний рівень відтворений за допомогою пошуку еквівалентів чи перекладацьких відповідників. На граматичному рівні застосовуються різні граматичні трансформації, такі як перестановки, заміни, додання.

Ключові слова: категорія оцінки, оцінність, політична промова, трансформації.

Вступ. Оцінність, безсумнівно, вважають досить узагальненим явищем, яке можна прирівняти до пізнавальної діяльності. Оцінна діяльність характерна для природи людини, оскільки все навколишнє середовище, що сприймається людиною, співвідноситься з існуючою оцінною картиною світу.

Оцінність як категорія стійко увійшла в сферу різноманітних лінгвістичних досліджень. Термін «оцінність» протягом тривалого часу широко використовується у статтях, монографіях та дисертаціях. Категорію оцінки досліджували у своїх працях багато як вітчизняних, так і зарубіжних вчених: Т. А. Космеда «Аксіологічні аспекти прагмалінгвістики: формування і розвиток категорії оцінки» (Космеда, 2000), Т. І. Приходько «Способи вираження оцінки в сучасній англійській мові» (Приходько, 2001), О. М. Островська «Лінгвостилістичні засоби реалізації категорії оцінки» (Островська, 2001), Г. В. Колшанський «Співвідношення суб'єктивних та об'єктивних факторів у мові» (Колшанський, 1975), Н. Д. Арутюнова «Аксіологія в механізмах життя та мови. Проблеми структурної лінгвістики» (Арутюнова, 1984), О. М. Вольф «Функціональна семантика оцінки» (Вольф, 1985) та інші.

Взаємозв'язок людини з навколишнім середовищем сприяє формуванню ціннісного бачення світу. Оцінний характер людського пізнання виокремлюється багатьма дослідженнями. Н. Д. Арутюнова відносить оцінку до власне людських категорій. З одного боку, оцінка задана фізичною та психічною природою людини, її буттям та почуттям, з іншого боку, вона визначає мислення людини, її діяльність,

ставлення до інших людей та предметів дійсності, сприйняття мистецтва (Арутюнова, 1984). Оцінку як категорію досліджують у різних галузях знань, серед них філософія, логіка, етика та психологія. Сучасна психологія стверджує, що оцінка тісно пов'язана з когнітивною функцією.

Актуальність праці зумовлена необхідністю більш поглибленого дослідження проблем відтворення категорії оцінки в рамках політичного дискурсу у перекладознавчому аспекті, а також аналізу особливостей її відтворення при перекладі з української мови англійською.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є визначення особливостей відтворення категорії оцінки при перекладі політичних промов. У якості завдань дослідження виокремлюємо такі: розкрити зміст поняття категорії оцінності в лінгвістиці, проаналізувати засоби вираження оцінки в вихідній мові, встановити прийоми перекладу засобів вираження оцінки у мові перекладу.

Матеріали та методи дослідження. Матеріалом дослідження слугували тексти промов та звернень Президента України Володимира Зеленського за 2022 рік (щоденні звернення Президента протягом вересня 2022 року), та їх переклади англійською мовою, розміщені на офіційному сайті Офісу Президента України (<https://www.president.gov.ua/news/speeches>). У якості методів дослідження використовувалися метод суцільної вибірки, метод перекладацького аналізу, лінгвістичний аналіз, метод теоретичного узагальнення.

Результати та дискусія. З боку семантики оцінка передбачає «ціннісний аспект значення мовних виразів, який може інтерпретуватися як «А (суб'єкт оцінки) вважає, що (об'єкт оцінки) хороший/поганий» (Вольф, 1985). Сукупність всіх цінностей, як позитивних, так і негативних, становить ціннісну картину світу соціуму. Ціннісна картина світу обумовлена особливостями культури, має свій історично сформований характер, властивий саме цій культурі, і специфікує її на тлі світової культури (Писанова, 1997). Вчені розділяють загальнолюдські системи цінностей та національно-культурні; колективні та індивідуальні.

Часто словосполучення «категорія оцінки» та «категорії оцінності» використовуються у схожому або однаковому контексті, але наразі не існує чіткого розмежування між цими поняттями, і в більшості випадків вони виступають як взаємозамінні. Важливо зазначити, що

застосування терміна «категорія оцінки» великою мірою пов'язано з визначенням логічної категорії та її реалізації в мові, у той час як категорія оцінності виступає переважно як лінгвістичне поняття, особливо як компонент конотації.

Багато авторів нерідко визначають терміни «оцінка» та «оцінність», як тотожні значення. При поясненні співвідношення цих понять слід припускати наступне: оцінність має на увазі мовну реалізацію логічної категорії оцінки, тобто властивість мовних одиниць виражати ціннісну значущість. Оцінка розуміється як думка про цінності, рівні або властивості предмета. Поняття «цінності» виступає в ролі основи для оцінного судження, тобто в процесі відносин предмета оцінки з ціннісною картиною світу формується оцінка об'єкта дійсності. Як результат, оцінка, об'єктивована мовою та виражена мовними засобами, перетворюється на оцінність.

Оцінка характеризується специфічною структурою. Виходячи з логіки оцінок, виділяють обов'язкові компоненти оцінної будови: оцінюючий суб'єкт, тобто особа, яка надає цінності якому-небудь предмету шляхом вираження оцінки; об'єкт — предмет оцінювання (об'єктом можуть бути окремі якості предмета, що описується); характер оцінки визначає, чи кваліфікує вона предмети як добрі та погані; під основою оцінки розуміються позиції та докази, що підштовхують суб'єкт до схвалення чи осуду. Лінгвістична категорія оцінки припускає наявність додаткових складників у своїй структурі, таких як оцінний предикат, аспект, вмотивованість оцінки. Зокрема В. М. Телія розглядає структуру оцінки у мові так: «Суб'єкт (особистість із її вподобаннями і світоглядом) і об'єкт (фрагмент світу у його системних зв'язках) пов'язані оцінним судженням, у якому виражається та чи інша пристрасть суб'єкта до світу» (Телія, 1986).

В якості суб'єкта структури оцінювання можуть виступати особа, частина соціуму або весь соціум; оцінка також може не мати суб'єкта, вона завжди регулятивна. Відповідно до О. А. Івіна, формулювання релятивізму полягає в тому, що «що є добрим для одного, може не бути добрим для іншого, і слід завжди вказувати, для кого саме щось добре, тобто релятивізувати оцінку шляхом уточнення особи, яка її висловлює» (Івін, 1970).

В лінгвістичних дослідженнях, присвячених питанню суб'єкта в висловлюваннях стосовно оцінки, зазначається, що суб'єкт оцінки

відмінний від суб'єкта мовлення. У першому випадку це може бути як автор тексту, так і будь-хто інший. Також розділяють два види суб'єктів: той, з точки зору якого відбувається оцінка, і той, для кого об'єкт має цінність. Дослідники відмічають, що суб'єкт оцінки може бути не вираженим у висловлюванні, при цьому він не втрачає свій оцінного змісту. Об'єкт оцінки завжди присутній у твердженні, в його якості може виступати особа, предмет, явище або становище речей, до яких стосується оцінка.

Особливість об'єкта в структурі оцінювання визначає основні відмінності оцінки від класифікації: оцінка служить для виділення об'єкта серед подібних до нього, в той час як класифікація включає об'єкт в состав класу. Невід'ємною умовою предмета для його оцінки є виконання ним конкретної функції. Оцінка стає можливою тоді, коли предмет стає функціонально важливим, указуючи при цьому критерії, через які виносяться оцінні судження. Семантичний зв'язок оцінних слів та позначень об'єкта оцінки здійснюється на основі аспекту оцінки, вказуючи на ознаки об'єкта, через які він оцінюється.

Структура оцінки включає елементи трьох типів: експліцитні, імпліцитні та ті, що реалізуються в обох випадках. Значущою особливістю оцінки є присутність суб'єктивного чинника, який взаємодіє з об'єктивним. Думки вчених стосовно питання суб'єктивності й об'єктивності в оцінці різняться. З іншого боку, оцінність отожднюється зі всією сферою суб'єктивного у мові, будь-яке вживання мови суб'єктом розглядається як оцінне. Г. В. Колшанський визнає наявність оцінного фактора у будь-якому пізнавальному акті і, отже, «оцінка міститься... всюди, де відбувається зіткнення суб'єкта пізнання з об'єктивним світом і вербальне висловлювання цього зіткнення» (Колшанський, 2005). Н. Д. Арутюнова відмічає, що оцінка виражає суб'єктивне ставлення до явищ навколишнього середовища, а не відображає їх об'єктивні особливості. Суб'єктивний характер категорії оцінки можна пояснити залежністю оцінки від просуваючого фактора певної реалії, його системи цінностей та ставлення до світу.

Вчені закликають брати до уваги об'єктивний фактор оцінки. Суб'єкт оцінки спирається на властивості об'єкта оцінки, а не лише на свої власні вподобання, в процесі висловлювання свого ставлення до об'єкта оцінки. Крім того, важливо враховувати присут-

ність обох факторів — суб'єктивного й об'єктивного. Задля оцінки об'єкта, людина має спочатку зрозуміти його справжні властивості і тільки після цього висловити своє ставлення до них. Таким чином, суб'єктивний підхід до предметів не може передувати об'єктивному, він наслідуює його.

Дослідження суб'єктивних та об'єктивних факторів в оцінці передбачає розмежування оціночних та дескриптивних компонентів значення. Традиційно вважається, що зв'язок між дескриптивними оціночними значеннями найбільш чітко й очевидно проявляється в системі прикметників, для яких основу становить ознакова семантика. Так, серед прикметників виділяють дескриптивні слова, які не містять жодної оцінки (наприклад, португальський, мідний, ранковий, двоногий тощо), власне оціночні (хороший, відмінний, чудовий, приголомшливий, поганий тощо) та прикметники, які поєднують оцінний зміст із дескриптивним (зручний, цікавий, розумний, красивий, потворний) (Вольф, 1985).

Однією з проблем дослідження оцінки є виділення типів оцінки. Існує ряд класифікацій оцінок, які базуються на різноманітних критеріях. О. М. Вольф поділяє оцінки на емоційні та раціональні. Емоційна оцінка — це передусім індивідуальна оцінка, яка являє собою безпосередню реакцію на об'єкт. Вона ґрунтується на індивідуальних стереотипах, які містяться в уяві конкретного мовця. Значення раціональної оцінки прагне прибрати часові рамки. Емоційна оцінка спрямована на зміну емоційного стану співрозмовника та спробу викликати відповідну реакцію, а раціональна розрахована на погодження чи незгоду з висловленою думкою.

В залежності від кількості об'єктів оцінки виокремлюють абсолютну чи відносну оцінку. У визначенні абсолютної оцінки використовуються такі терміни, як «добре/погано», а відносної (порівняльної) — «краще/гірше». При абсолютній зазвичай об'єкт оцінки один, а при відносній — два. Інакше кажучи, абсолютна оцінка містить імпліцитне порівняння, засноване на спільності соціальних стереотипів, тоді як порівняльна оцінка полягає в зіставленні об'єктів один з одним (Сепір, 1985). Як результат, за характером оцінки діляться на позитивні, негативні та нейтральні, в основі яких схвалення, осуд чи відсутність яскраво виражених характеристик. Науковці стверджують, що різні типи оцінок можуть по-різному виражатись у мові.

Проаналізувавши фактичний матеріал, а саме промови та звернення Президента України Володимира Зеленського, беручи за основу класифікацію О. М. Вольф, яка розмежує раціональну та емоційну оцінку, було виділено деякі засоби вираження категорії оцінки. У вихідному тексті присутні як раціональні оцінки, так й емоційні. Насамперед репрезентантами раціональної оцінки є лексеми позитивної семантики: прикметники, іменники, фразеологізми:

Це був результативний для України тиждень. — It was a productive week for Ukraine.

Питання зрозумілі. Передова. — The questions are clear. Frontline.

Хто насправді міцний, а хто вдає міцність. — Who is really strong, and who pretends to be strong.

Робіть, будь ласка, все, щоб такої допомоги ставало більше. — Please do everything to increase such help.

Катастрофічна ситуація в окупованому Криму. — The situation in the occupied Crimea is catastrophic.

Героїзм, мужність наших воїнів, прагнення до незалежності та справедливості, яке об'єднало весь наш народ, не залишають жодних сумнівів, що Україна переможе. — The heroism and grit of our warriors, the striving for independence and justice, which united all our people, do not leave a single doubt that Ukraine will prevail

Україна показала, що не тільки правда за нами, а й сила за нами, ініціатива за нами, впевненість — саме у нас впевненість у перемозі. — Ukraine has shown that not only the truth, but also strength, initiative and confidence in victory are on our side.

Слова, які мають оцінне значення, а саме *результативний, зрозумілі, міцний, допомоги, героїзм, мужність, правда, сила, ініціатива* — можна віднести до раціональної оцінки, оскільки мовець не має цілі викликати реакцію слухачів, він лише констатує власну думку. Оскільки в кожному з речень об'єкт оцінки єдиний, оцінку можна вважати абсолютною, яка у більшості випадків має позитивний характер. Оцінні слова, як окремі частини мови, із цих уривків перекладені за допомогою еквівалентів.

Дякую за влучність нашим воїнам! — I am grateful to our warriors for accuracy!

Дякую всім, хто воює й працює заради перемоги України! — I am grateful to everyone who fights and works for the victory of Ukraine!

Вдячний усім у світі, хто допомагає нам захищати життя і свободу! — I am grateful to everyone in the world who helps us protect life and freedom!

Я дякую всім нашим воїнам — від командувачів до рядових! Дякую кожному, хто допомагає нашій обороні! — I'm thankful to all our soldiers — from commanders to privates! I'm thankful to everyone who helps our defense!

Ці речення є прикладом вираження подяки з боку мовця, і за своїм характером крім того, що вони є раціональними, їх ще можна вважати абсолютними, з позитивним змістом. При перекладі перекладач вдається до граматичної трансформації, заміни частин мови, *Дякую — I am grateful to, Я дякую — I'm thankful to.*

Коли Росія заявляє, що нібито хоче переговори, а сама оголошує мобілізацію... Усім усе зрозуміло. — When Russia declares that it supposedly wants negotiations, but announces mobilization... Everything is clear to everyone.

Розбиті будинки, катівні, масове поховання... — Ruined houses, torture chambers, mass burial site...

Оцінність виражена цілими реченнями, про це свідчить смислове навантаження речення, підсилене за допомогою графічних знаків на письмі та відповідною спадаючою інтонацією при усному мовленні. Оцінку можна охарактеризувати як раціональну, абсолютну та негативно виражену. Усі слова перекладені за допомогою еквівалентів перекладу.

Велика частка вихідної інформації цих уривків політичних промов наділена певним яскраво вираженим емоційним змістом за характером оцінки, ось деякі з них:

Це підла війна з боку Росії, злочинна. І ми робимо все, щоб захистити своїх людей та незалежність України. — This is a vile war on the part of Russia, a criminal one. And we do everything to protect our people and the independence of Ukraine.

Замість того щоб закінчити безглузду для Росії війну, російська влада намагається відправити нових людей на місце загиблих. — Instead of ending the senseless war for Russia, the Russian authorities are trying to send new people to replace the dead.

На жаль, російське суспільство поки не усвідомлює всієї жорстокості російської влади щодо свого ж народу. — Unfortunately, Russian society is not yet aware of all the brutality of the Russian government towards its own people.

Промова мовця вихідного тексту є усною, тому завдяки підсиленій інтонації та наголосам на окремих словах ми можемо зрозуміти, які з них оцінні. Такі слова як *підла, злочинна, безглузду, на жаль, жорстокості* — за типами категорії оцінки є емоційними, спрямованими викликати певну реакцію реципієнтів на зміст висловлювання. Ще можна підкреслити, що всі вони є абсолютними та негативними за своїм характером. На лексичному рівні перекладач здійснив переклад цих слів за допомогою еквівалентів та перекладацьких відповідників, а на граматичному рівні було використано операцію додавання *злочинна — a criminal one*. Оскільки це не є метою перекладу, перекладач ніяк не передає саме виразність категорії оцінки даних слів.

Катастрофічна ситуація в окупованому Криму. — The situation in the occupied Crimea is catastrophic.

Прикметнику *катастрофічна* властивий негативний характер оцінки з емоційним та абсолютним змістом, при перекладі цього речення перекладач застосовує операцію перестановки, через структурні розбіжності вихідної та цільової мов.

Вони хіба що не роблять мило з людей, не роблять абажури зі шкіри... — They don't make soap out of people, they don't make lampshades out of leather...

Масштаб не на всю Європу... — The scale is not the whole of Europe...

За характером оцінку цих виразів можна віднести до негативної та абсолютної з яскраво вираженим імпліцитним емоційним змістом висловлювання. Перекладач зміг передати стилістичне забарвлення оригіналу за допомогою відтворення лексичного реєстру першотвору, використовуючи перекладацькі відповідники.

А що представила Росія? — And what did Russia present?

Хотите больше? Нет? — Want more? No?

Враховуючи явний оцінний негативний підтекст, ці речення наділені значним емоційним змістом, оскільки це риторичні питання, відповідь на які і так усім зрозуміла. Через структурні розбіжності мов перекладу у першому реченні застосована операція перестановки.

Ми встановимо всі особистості тих, хто катував, хто знущався, хто приніс це звірство з Росії сюди, на нашу українську землю. — We will identify all those who tortured, who humiliated, who brought this atrocity from Russia here, to our Ukrainian land.

Це злочини проти конкретних людей, проти народу. — These are crimes against specific people, against the nation.

Завдяки використанню лексичних повторів у реченнях підсилюється емоційність. Оцінними є слова *катував, знущався, звірство, злочини* які є негативними, а також абсолютними за своїм вираженням. Перекладені за допомогою перекладацьких відповідників.

І ніколи, ніколи Україна не провокувала жодних криз на продовольчому пункту. — And Ukraine has never ever provoked any crisis in the food market.

У вихідному тексті спостерігається подвійне заперечення, що теж підкреслює емоційність висловлювання, та виражає негативне ставлення, але при перекладі згідно з правилами англійської мови воно не є коректним, тому перекладач вдається до операції заміни *ніколи — ever*.

Висновки. Основна функція оцінки полягає у вираженні ставлення суб'єкта до об'єктивної дійсності в процесі спілкування. Даючи оцінку, мовець висловлює своє позитивне чи негативне ставлення. У структурі значення слова оцінка в основному охоплює емоційні компоненти конотації, включаючи раціональну та емоційну оцінки.

Здійснивши аналіз уривків політичних промов, ми розглядали різні класифікації вираження категорії оцінки і виявили, за допомогою яких лінгвістичних засобів було реалізовано оцінність мови оригіналу:

Раціональна оцінка виражена нейтральною лексикою, а емоціональна — емоційно забарвленою лексикою. Позитивна оцінка — лексемами позитивної семантики: *міцний, героїзм, мужність*. Негативна оцінка — лексемами негативної семантики: *катастрофічна, злочинна, жорстокості, підла*. Абсолютна оцінка містить імпліцитне порівняння і характеризується єдиним об'єктом оцінки, відносна оцінка — навпаки. Отже, раціональна та емоціональна оцінки репрезентуються майже у рівній кількості, негативна оцінка вдвічі більша за позитивну, а у зіставленні абсолютної та відносної оцінки остання цілком відсутня.

При перекладі можна виявити певну закономірність використання прийомів перекладу на лексичному та граматичному рівнях. Спільним прийомом перекладу всіх типів вираження категорії оцінки виявився пошук перекладацького відповідника. На граматичному рівні через структурні розбіжності вихідної та цільової мов перекла-

дач застосовує різні граматичні трансформації (перестановки, заміни, додавання).

У якості перспектив дослідження категорії оцінки в перекладознавчому аспекті вбачаємо аналіз особливостей її відтворення на матеріалі інших видів дискурсу.

ЛІТЕРАТУРА

- Арутюнова Н. Д. Аксиология в механизмах жизни и языка. Проблемы структурной лингвистики. М., 1984. 287 с.
- Вольф Е. М. Функциональная семантика оценки. М. : Наука, 1985. 228 с.
- Ивин А. А. Основания логики оценок. М., 1970. 229 с.
- Колшанский Г. В. Соотношение субъективных и объективных факторов в языке. М. : Наука, 1975. 232 с.
- Писанова Т. В. Национально-культурные аспекты оценочной семантики: Эстетические и этические оценки. М. : ИКАР, 1997. 320 с.
- Промови та звернення Президента України Володимира Зеленського. URL: <https://www.president.gov.ua/news/speeches>
- Сэпир Э. Градуирование. *Новое в зарубежной лингвистике*. М.: Прогресс, 1985. Вып. 16: Лингвистическая прагматика. С. 43–78.
- Телия В. Н. Коннотативный аспект семантики номинативных. М. : Наука, 1986. 141 с.

FEATURES OF RENDERING THE EVALUATIVE CATEGORY WHEN TRANSLATING POLITICAL SPEECHES

Ivanna Heleta

Master Student in Philology, State Institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky”,
Odesa, Ukraine
e-mail: ivannageleeta@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5911-502X>

Natalya Zhmayeva

Candidate of Philology, Associate Professor at the Department of Translation and Theoretical and Applied Linguistics, State Institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky”,
Odesa, Ukraine
e-mail: zhmaeva@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3382-0155>

SUMMARY

The article is devoted to the analysis of the methods of translation of linguistic means of expressing the evaluation category based on the material of translations of political speeches from the Ukrainian language into English. In the field of linguistics, the category of assessment causes a number of disagreements. Evaluation as a functional-semantic category extends to all levels of language and is represented by a set of linguistic units with an evaluative meaning, which express a positive or negative attitude of the speaker to the content of the message aimed at the implementation of a certain communicative task. The assessment is characterized by a specific structure. Mandatory components of the evaluative construction are distinguished: evaluative subject and object.

Among the classifications of assessment existing in linguistics, the most appropriate for the analysis of the specified category in political discourse is the classification identified by E. M. Wolf, which provides for the division of rational and emotional, positive and negative, absolute and relative assessment of the subject and the object. The analysis of the presented excerpts revealed that rational and emotional evaluations are represented in almost equal numbers, negative evaluations are twice as large as positive ones and in the comparison of absolute and relative evaluations, the latter is completely absent. The search for a translation counterpart turned out to be a common method of translation of all types of expressions of the evaluation category.

Various translation transformations at the grammatical and lexical levels were applied when translating the means of expression of the evaluation category. The lexical level is reproduced by searching for equivalents or translational coun-

terparts. At the grammatical level, various grammatical transformations are used, such as permutations, substitutions, additions.

Key words: *evaluative category, evaluation, object, subject, speech, transformation.*

REFERENCES

- Arutyunova, N. D. Aksiolohiya v mekhanizmax zhyttya i movy. Problemy strukturnoy lynchvystyky [Axiology in the mechanisms of life and language. Problems of structural linguistics]. M., 1984. 287 s. [in Russian]
- Wolf, E. M. Funktsional'na semantyka otsinky [Functional evaluation semantics]. M.: Nauka, 1985. 228 s. [in Russian]
- Ivyn, A. A. Osnovanyya lohyky otsinok [Foundations of the logic of assessments]. M., 1970. 229 s. [in Russian]
- Kolshanskyy, H. V. Sootnoshenye sub'yektyvnykh i ob'yektyvnykh faktoriv v movi [Correlation of subjective and objective factors in language]. M.: Nauka, 1975. 232 s. [in Russian]
- Pysanova, T. V. Natsional'no-kul'turnye aspekty otsenochnoy semantyky: Estetychni ta etychni otsinky [National-Cultural Aspects of Evaluative Semantics: Aesthetic and Ethical Evaluations]. M.: Yzdatel'stvo YKAR, 1997. 320 s. [in Russian]
- Speeches by President of Ukraine Volodymyr Zelensky. URL: <https://www.president.gov.ua/news/speeches> [in Ukrainian]
- Sepyr Ё. Hraduyuvannya. Novoe v zarubezhnoy lynchvystyke [Graduation. New in foreign linguistics]. Vyp. 16. Lincvystychna prahmatyka. M.: Prohress, 1985. S. 43–78. [in Russian]
- Telya V. N. Konnotatyvnyy aspekt semantyky nominatyvnykh [The connotative aspect of the semantics of nominative]. M.: Nauka, 1986. 141 s. [in Russian]

Стаття надійшла до редакції 22.06.2022